

Raideliikenteen valvontasuunnitelma 2023

sisältö

1	Raideliikenteen valvonnan tavoitteet	2
1.1	Valvontaa ohjaavat dokumentit	2
2	Raideliikenteen valvonnan painopisteet	2
2.1	Raideliikenteen valvonnan vuosittain määriteltävät painopisteet	3
2.2	Valvontakeinot	3
2.2.1	Valvontaa täydentävät keinot	3
3	Valvonnan toimijaryhmäkohtainen kohdentaminen 2023	3
4	Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi	5

1 Raideliikenteen valvonnan tavoitteet

Liikenne- ja viestintäviraston raideliikenteen valvonnan tavoitteena on edistää turvallista ja vastuullista toimintaa Suomen raideliikennejärjestelmässä.

Liikenne- ja viestintäviraston valvontaa suunnitellaan vuosittain Liikenne- ja viestintäviraston raideliikenteen valvontastrategiaan pohjautuvalla valvontasuunnitelmalla viraston käytössä olevia tietoja hyödyntäen.

Suunnittelun tavoitteena on kohdentaa valvonta raideliikenteessä siten, että sen vaikuttavuus olisi mahdollisimman merkittävä koko raideliikenteen turvallisuudelle. Valvonnan tulee olla kattavaa käsittäen erityyppiset kohteet. Riskiperusteisella valvonnalla huolehditaan siitä, että valvonnan toteutumista ja vaikutuksia seurataan säännöllisesti ja valvontatoimintaa kohdennetaan seurannan tulosten perusteella.

1.1 Valvontaa ohjaavat dokumentit

Raideliikenteen valvontastrategian lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston valvontaa ohjaavat viraston strategiset tavoitteet sekä raideliikenteen turvallisuusohjelma 2022-2024. Liikenne- ja viestintäministeriön asettamat tavoitteet rautatieturvallisuuden kehittämiseksi huomioidaan viraston toiminnanohjauksessa.

Valvontasuunnitelma ohjaa Liikenne- ja viestintäviraston raideliikenteen käytännön valvontatyötä. Valvontasuunnitelmassa määritellään suoritettavat valvontatoimenpiteet ja muut valvontaa täydentävät toimenpiteet sekä kuvataan, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan ja seurataan.

Valvontasuunnitelmassa kuvataan valvonnan toteutustavat ja toimijakohtaisesti suunniteltujen valvontatoimenpiteiden lukumäärät huomioiden valvontatoiminnan resurssit ja lainsäädännöstä tulevat valvontaan kohdistuvat vaatimukset niin, että lainsäädännön vaatimukset täyttyvät. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto määrittelee valvontasuunnitelmassa valvonnan toteuttamisen menettelyt ja kohdentamisen.

Valvontasuunnitelman toteutumista ohjataan Traficomien sisäisellä dokumentilla (valvontatyökalu). Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja. Suunnitelma on nähtävissä Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla.

2 Raideliikenteen valvonnan painopisteet

Liikenne- ja viestintäviraston valvonnan keskeisin painopiste on turvallisuusjohtamisjärjestelmien toimivuuden todentaminen.

Liikenne- ja viestintävirasto keskustelee valvonnasta ja valvonnan kehittämisestä muiden EU-jäsenvaltion kansallisten turvallisuusviranomaisten kanssa erilaisissa yhteistyöverkostoissa. Valvontaviranomaisten yhteistyöstä esiin nousevat tarpeet huomioidaan raideliikenteen valvontaa suunniteltaessa.

Turvallisuusjohtamisjärjestelmien toimivuuden valvonnan ja valvontaviranomaisten yhteistyöstä nousevien painopisteiden lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston valvontaa ohjaavat vuosittain valvontasuunnitelman yhteydessä määriteltävät ja valvontasuunnitelman osana julkaistavat painopisteet.

2.1 Raideliikenteen valvonnan vuosittain määriteltävät painopisteet

Valvonnan vuosittain määriteltävillä painopisteillä tarkoitetaan Traficomien valvonnan kohteena olevia keskeisiä osa-alueita, joihin erityisesti tullaan kiinnittämään huomiota vuoden 2023 valvonnassa.

Valvonnan vuosittain määriteltävät painopisteet ohjaavat valvonnan tavoitteiden toteuttamista, jotka määritetään riskiperusteisesti vuosittain. Valvonnan painopisteet ovat vuodelle 2023:

- Toimintavarmuus (sis. kyberturvallisuus)
- Keskeiset raideliikenteen turvallisuusriskit
- Turvallisuuskulttuuri
- Rataverkon- ja kaluston käytettävyys

Painopisteet huomioidaan valvontatoimenpiteitä suunniteltaessa toimijakohtaisesti.

2.2 Valvontakeinot

Keskeisimmät valvontakeinot ovat auditoinnit ja tarkastukset.

Turvallisuuslupien-, todistuksien sekä yksityisraiteen haltijoiden ilmoitusten uusinnan yhteydessä tehtävä vaatimuksenmukaisuuden arviointi on osa valvontaa, jossa arvioidaan kriteerien täyttymistä.

2.2.1 Valvontaa täydentävät keinot

Valvontaa täydentävillä keinoilla täydennetään valvonnan painopisteiden kautta toteutettua muuta valvontaa. Valvontaa täydentäviä keinoja ovat:

- Turvallisuusvuoropuhelut
- Turvallisuuskulttuurinpiirteiden arviointi
- Turvallisuuskeskustelut
- Toimijan palveluntuottajan seuraaminen
- Kyselyt

Turvallisuuskeskusteluja käydään tarvittaessa erikseen määriteltyjen toimijoiden kanssa yhteistyökokouksissa. Lisäksi turvallisuuskeskusteluja voidaan pitää muidenkin raideliikenteen toimijoiden kanssa, jos organisaation toiminnasta on tunnistettu siihen tarvetta, esim. on havaittu merkittävä turvallisuuspoikkeama tai huolenaihe.

Turvallisuuskulttuurin piirteitä arvioidaan haastattelujen avulla sekä muun valvonnan yhteydessä.

3 Valvonnan toimijaryhmäkohtainen kohdentaminen 2023

Vaatimuksenmukaisuutta arvioidaan turvallisuuslupien ja -todistuksien myöntämisen ja uusimisen yhteydessä sekä yksityisraiteen haltijoiden ilmoitusten arviointien yhteydessä. Määrät perustuvat arvioihin olemassa olevien lupien, todistuksien sekä ilmoitusten voimassaoloaikaan.

Toimijakohtainen vaatimuksen mukaisuus arviointi	Määrä, kpl
Lupien uusintoja	10
Todistusten uusintoja	2
Uusia ilmoituksia	20
Ilmoitusten uusintoja	8
Oppilaitoshyväksynät	2
Näytönvastaanottajien hyväksynät	3

Toimijaryhmäkohtaisessa valvonnan määrät on huomioitu riskiperusteisesti yhdessä vaatimuksenmukaisuuden arviointien yhteydessä, huomioiden käytettävissä olevat valvontaresurssit.

Auditointien ja tarkastuksien kohdentaminen	Määrä, kpl
Lupa-auditoinnit	7
Rataverkon haltijoiden tarkastukset	22
Todistusauditoinnit	8
ECM auditoinnit	11
Oppilaitosauditointi	2
Kaupunkiraideliikenneauditoinnit	1
VAK ratapihatarkastukset	4
Toimintavarmuusauditoinnit	10
Kalustoon kohdistuva vaatimuksenmukaisuuden tarkastus	14
Infraan kohdistuva vaatimuksenmukaisuuden tarkastus	1
Kyberturvallisuusauditointi	3

Muut valvontaa täydentävät keinot	Määrä, kpl
Turvallisuusvuoropuhelut	9
Turvallisuuskulttuurin arvioinnit	1
Kyselyt	2

4 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Toteutettua valvontaa seurataan neljännesvuosittain, jolloin arvioidaan mahdollisesti tarvittavia lisätoimenpiteitä valvontasuunnitelman toteuttamiseksi

Vuoden 2024 tammikuussa arvioidaan vuoden 2023 valvonnan ja valvonnan painopistealueiden toteutumista sekä tehdään yhteenveto vuoden 2023 valvontasuunnitelman toteutumisesta.

Kaisa Sainio
päällikkö

Kiira Saito
erityisasiantuntija